

Datum

2021-05-19

Vår referens

Gunilla Andersson

Projektledare

gunilla.i.andersson@malmo.se

Utvärdering - Policy för hållbar utveckling och mat MN-2021-5385

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har på uppdrag av miljönämnden genomfört en utvärdering av Malmö stads *Policy för hållbar utveckling och mat*. Utvärderingen visar att Malmö stad har nått en tredjedel av policyns delmål fullt ut och nästan två tredjedelar av delmålen är delvis uppfyllda. Vidare har tre delmål bedömts som ej uppfyllda.

Utvärderingen visar att gemensamma mål är en av flera viktiga faktorer för att göra positionsförflyttningar när det gäller att förbättra kvalitet och hållbarhet på maten som serveras i de offentliga köken. Samtidigt har klimat- och miljöpåverkan från maten minskat avsevärt, vilket gjort att Malmö ligger i framkant både nationellt och internationellt när det gäller minskad klimat- och miljöpåverkan från mat som serveras i kommunal regi.

Miljönämnden återrappporterar därmed resultat och uppföljning av policyn i enlighet med tidigare beslut i kommunstyrelsen; KS 190306, § 62, (STK-2018-1269) och KS 200304 § 82, (STK-2019-1726).

Förslag till beslut

1. Miljönämnden godkänner bifogad rapport ”Utvärdering av Malmö stads Policy för hållbar utveckling och mat – Hur långt har vi kommit på tio år?”
2. Miljönämnden skickar rapporten till kommunstyrelsen för godkännande samt till nämnderna för kännedom.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2021-05-19
- Bilaga 1 Rapport ”Utvärdering av Malmö stads Policy för hållbar utveckling och mat – Hur långt har vi kommit på tio år?”
- Bilaga 2 Policy för hållbar utveckling och mat
- Bilaga 3 Halvtidsutvärdering matpolicy 2015
- Bilaga 4 Sammanställning av utvärderingens resultat

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2021-06-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Malmö stads nämnder

Bakgrund

Malmö stads *Policy för hållbar utveckling och mat* antogs av kommunfullmäktige i oktober 2010 med syftet att förbättra matkvaliteten och minska miljöpåverkan från de offentliga måltider som serveras i Malmö. Då policyn sträckte sig fram till 2020 har miljöförvaltningen på uppdrag av miljönämnden nu genomfört en utvärdering.

En halvtidsutvärdering av policyns måluppfyllelse genomfördes 2015. Rapporten med rekommendationer antogs av miljönämnden och skickades till kommunstyrelsen som behandlade ärendet i mars 2017.

2018 granskade Malmö stadsrevision om *Policy för hållbar utveckling och mat för Malmö stad* efterlevdes samt om genomförande, utvärdering och uppföljning var ändamålsenlig.

Granskningen avsåg kommunstyrelsen, förskolenämnden, grundskolenämnden, servicenämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden. Den sammanvägda bedömningen för flertalet av de granskade nämnderna var att policyn delvis efterlevdes samt att genomförande, utvärdering och uppföljning delvis var ändamålsenlig.

Kommunstyrelsen rekommenderades att säkerställa:

- att det finns tydliga och för organisationen enhetliga riktlinjer för hur matpolicyn ska tillämpas vid representation.
- att det finns en sammanhållen struktur för tillämpning, uppföljning och utvärdering av policyn för hållbar utveckling och mat med kontinuerlig avrapportering från nämnderna.
- att systemet för uppföljning av växthusgasutsläpp skyndsamt tas i bruk och implementeras i organisationen.

Med anledning av stadsrevisionens granskning har miljönämnden rapporterat om måluppfyllnaden till kommunstyrelsen en gång i halvåret när det gäller andelen ekologiska livsmedel, växthusgasutsläpp, andel etiskt certifierat kaffe, te och bananer samt andel inköp inom avtalsprislistan.

Förvaltningens förslag till yttrande

Syftet med rapporten är att redogöra för hur väl målen och intentionerna i policyn har uppnåtts. Då målen i policyn sträckte sig fram till 2020 har miljöförvaltningen på uppdrag av miljönämnden nu genomfört en utvärdering.

Miljönämnden återrappporterar därmed resultat och uppföljning av policyn i enlighet med tidigare beslut i kommunstyrelsen; KS 190306, § 62, (STK-2018-1269) och KS 200304 § 82, (STK-2019-1726).

Metod

Utgångspunkten för utvärderingen har varit policyns mål och riktlinjer. Indikatorer för 34 olika delmål baserade på texten i policyn visar utvecklingen inom relevanta delar av Malmö stads verksamheter. Varje indikator beskrivs i text och i en del fall med tabeller och/eller diagram.

Statusen för indikatorerna visas med hjälp av färgade symboler med trendpilar. Bedömningen har gjorts utifrån kvantitativa och/eller kvalitativa data som var tillgängliga i slutet av 2020. En sammanställning finns också som tabell bland bilagorna.

Datansamling från förskolor, skolor och äldreomsorg genomfördes genom enkäter till kök och boenden, samt genom intervjuer med personal i olika delar av verksamheten. Frågor rörande måltider avgränsades till lunchmåltider för att förenkla datahanteringen. Kvantitativa data har främst samlats in genom kommunens eget uppföljningssystem för ekonomi, Qlikview samt Compare som följer upp stadens livsmedelsupphandlingar.

Resultat

Utvärderingen visar att ett tydligt ledarskap mot gemensamma mål, ett välfungerande förvaltningsövergripande samarbete och regelbundna uppföljningar har bidragit till en god implementering, även om inte alla mål nåtts fullt ut. Exempel på resultat som åstadkommit är:

- Bättre mat för alla Malmöbor i förskola, skola och omsorg.
- Allt kaffe och nästan allt te etiskt certifierat.
- Näst högst andel ekologisk mat bland svenska kommuner (70 procent).
- 30 procent minskning av växthusgasutsläppen från maten.

Detta sammantaget innebär att Malmö ligger i framkant när det gäller mat och hållbarhet, både nationellt och internationellt.

Utvärderingen visar att Malmö stad fullt ut har nått en tredjedel av policyns delmål. Mål som uppnåtts är till exempel att etiskt certifierade produkter ska vara förstahandsvalet i de produktkategorier där sådana finns. Tillgång till fortbildning har förbättrats för personal liksom arbetet med att minska mängden tomma kalorier. Målen att köpa mindre kött och mer grövre grönsaker bedöms också ha uppnåtts.

Nästan två tredjedelar av delmålen nåddes delvis enligt utvärderingen, vilket betyder att Malmö stads verksamheter är på god väg mot målen. Mål som delvis uppnåtts är till exempel policyns övergripande mål; att alla i Malmö har rätt till bra mat. Det övergripande målet att all mat ska vara ekologisk 2020 har också kommit en god bit på vägen, med en ekoandel på 70 procent år 2020. Malmö stads mål om att minska växthusgasutsläppen kopplade till matinköpen med 40 procent till 2020 jämfört med 2002 har också delvis nåtts. Utsläppen har minskat med 30 procent sedan 2002 och den största delen av denna minskning har skett sedan 2015.

Tre delmål bedöms inte vara uppfyllda. Varmhållningstiderna är fortfarande långa inom vissa verksamheter även om mer mat i dagsläget lagas nära matgästen. Det är fortfarande svårt för små och medelstora företag att sälja sina produkter till Malmö stad. Förbättringstakten för att göra den mat som serveras i samband med representation och event mer hållbar bedöms också som låg.

Analys

Avgörande för en god implementering har visat sig vara ett tydligt ledarskap mot gemensamma mål, ett välfungerande förvaltningsövergripande samarbete samt regelbundna uppföljningar. En gemensam kunskapsplattform över förvaltningsgränserna har även varit centralt för att skapa en gemensam förståelse för vilka åtgärder som ska prioriteras.

Framöver finns ett behov att arbetet med goda och hållbara måltider och en hållbar matkonsumtion integreras i implementering och uppföljning av Agenda 2030 och Malmö stads

miljöprogram (2021–2030). Vidare skulle ett tätare samarbete mellan Skolrestauranger och skolorna skulle kunna öka förutsättningarna för en tydligare koppling mellan pedagogik och skolmåltiden.

Utvärderingen visar att gemensamma mål är en av flera viktiga faktorer för att göra positionsförflyttningar när det gäller att förbättra kvalitet och hållbarhet på maten som serveras i de offentliga köken. Dessutom behöver upphandling användas som ett verksamt redskap för att nå uppsatta mål.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende på följande sätt: En stor del av den offentliga maten serveras i skolor och förskolor och är därmed en daglig angelägenhet för alla barn i Malmö. Barnen har rätt till att varje dag erbjudas en god och hälsosam måltid i en trivsamt miljö oavsett vilken del av Malmö de växer upp. Deras synpunkter på maten och måltidsmiljön ska också tas tillvara genom till exempel matråd.

Förslaget har utarbetats av Gunilla Andersson, projektledare.

Samråd har skett med Sofie Holmkvist tf avdelningschef, miljöstrategiska avdelningen, Lotten Jönsson Johansson, enhetschef, enheten för hållbar utveckling, och Helen Nilsson, projektledare, miljöstrategiska avdelningen.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Sofie Holmkvist
T.f. avdelningschef
Miljöstrategiska avdelningen